

U OZRAČJU NOVOG

• Što radi, kakvi su joj planovi? • Kojim je životnim putem došla do znanja i ugleda, o čemu danas razmišlja i što želi organizaciji kojoj je na čelu?

PRIPREMILA SONJA KALAUZ

• MENE, A VJERUJEM I OSTALE MEDICINSKE SESTRE, ZANIMA VAŠ ŽIVOTNI PUT.

Dragica ŠIMUNEC: Srednju školu za medicinske sestre sam završila u Zagrebu, u Vinogradskoj 29. Vrlo kratko iza toga sam radila na Odjelu za rehabilitaciju iste Bolnice. Već iste godine sam otišla u Englesku, u kojoj sam živjela i radila dvije godine. Sve prevedene dokumente o školskoj spremi sam predala na Royal Council of Nursing u Londonu. Priznat mi je samo status bolničarke (nurse). Da bi mi se priznao status diplomirane sestre (RN) morala sam imati još najmanje dvije godine škole. Radila sam u Saint Mary Hospital u King's Lynn u dječjoj sobi. Budući da mi je priznat samo status bolničarke samostalno sam obavljala samo poslove njege bolesnika. Nakon Engleske, s obitelji sam se preselila u Australiju. Kako sam već imala radno iskustvo u Engleskoj, dobro govorila jezik i imala priznat određeni stupanj stručne spreme, vrlo lako sam dobila posao. Radila sam kao instrumentarka u jednoj privatnoj bolnici. Instrumentarke u Australiji moraju biti diplomirane medicinske sestre, ali meni su dozvolili da obavljam te poslove, s tim da sam bila plaćena kao bolničarka (nurse). To je, ipak, bilo jako stimulativno, a moram priznati i da je svaka sekunda prekovremenog rada bila dobro plaćena. Vrlo brzo sam savladala tehniku instrumentiranja, jer je već u ono vrijeme u Australiji bilo sve složeno u setove. Sve je bilo programirano i dobro organizirano. Moje zadatke je bio da kvalitetno i savjesno obavljam svoj posao, a za sve ostalo su se brinuli drugi.

• NAKON DVIJE GODINE STE SE VRATILI U HRVATSKU?

Dragica ŠIMUNEC: Da, to je bilo krajem 1973. godine. U to je vrijeme situacija sa sestrinskim kadrom bila slična današnjoj. Kako mi je KBC Rebro bilo najbliže odlučila sam prihvatiti mjesto instrumentarke u operacijskom traktu Klinike za kirurgiju. Jako sam voljela taj posao. Kirurgija je i za liječnika i za medicinsku sestru uvijek izazov. Ne kaže se uzalud da je kirurgija kraljica medicine. To je sigurno najteži, najzahtjevniji, najzanimljiviji i najljepši posao u sestrinstvu.

• KAKO TO DA STE, IPAK, OTIŠLI S TOG RADNOG MJESTA?

Dragica ŠIMUNEC: Nakon iskustva iz Engleske i Australije način rada, organizacija i odnosi među ljudima na Klinici doveli su me u jedno stalno stanje stresa. Pokušavala sam neke stvari promijeniti na bolje, imala sam drugo, kvalitetnije viđenje rada, ali jedino sam uspjela polučiti kontraefekt. Već sam od dolaska u Upravu bila politička "persona non grata", ali se iza ovoga situacija znatno pogoršala. Na Klinici za kirurgiju je radio određeni broj politički vrlo utjecajnih ljudi, ljudi koji su "kreirali" politiku kuće, a samim tim i kadrovsku politiku. Znala sam da me se prati i kontrolira i da svaka i najmanja greška može imati kobne posljedice. Nisam mogla izdržati tu tenziju, morala sam otići.

• ŠTO STE PODUZELI?

Dragica ŠIMUNEC: Stalno sam "oslušivala" da li na KBC-eu

postoji negdje neko drugo radno mjesto na koje bih mogla otići. Godine 1979. u Zavodu za bolesti srca i krvnih žila otvoren je laboratorij za kateterizaciju srca. Sa zadovoljstvom sam prihvatila ponudeno mjesto instrumentarke. Bio je to vrlo zanimljiv posao. Instrumentirala sam prve koronografije u Hrvatskoj. To su bile potpuno nove stvari. Ekipe je bila strogo profesionalna, politički neopterećena. Nakon tri godine intenzivnog rada rutinskim testovima mi je dokazana teška leukopenija i dobila sam trajnu zabranu rada u sferi ionizirajućeg zračenja. Tada sam doživjela vrlo teške trenutke. Nakon niza godina provedenih u intenzivnom radu odjedanput se osjetiš suvišnim i nepotrebnim. No, za kratko vrijeme i u laboratoriju za ultrazvuk otvoreno je mjesto instrumentarke. Tu sam ostala do prije dvije godine. To je bio vrlo plodno razdoblje mog rada. Mnogo sam pisala, prevodila i čitala. Veliku podršku i pomoć sam imala od svih svojih suradnika, posebice prof. dr. Čikeša.

• UPRAVO KROZ STRUČNE RADOVE POSTALI STE POZNATI U ŠIRIM SESTRINSKIM KRUGOVIMA. TO JE, PRETPOSTAVLJAM, UZ DRUGE ATRIBUTE DOVELO DO IZBORA ZA PREDsjedNICU HUMS-A?

Dragica ŠIMUNEC: Trudila sam se, mnogo sam učila i pisala. Željela sam biti među prvima u struci. Ranih osamdesetih bilo mi je još uvijek teško doći do stranica "Vjesnika za medicinske sestre i zdravstvene tehničare". Svi moji stručni članci su završavali u "nečijim" ladicama u Upravi. Bezuspješno sam pokušavala ući u kvotu medicinskih sestara za upis u višu medicinsku školu. Na raznim stručnim sastancima termini mojih predavanja su bili uglavnom u poslijepodnevni satima kad su dvorane poluprazne. Uspjela sam 1980. upisati višu medicinsku školu u Zagrebu. Diplomirala sam redovito, u roku.

• KAD STE POČELI INTENZIVNIJE RADITI U HUMS-U?

Dragica ŠIMUNEC: Krajem osamdesetih. Tada je sjedište predsjedništva Udruženja medicinskih sestara Jugoslavije bilo u Zagrebu. U tu grupu sam ušla slučajno, a protiv volje tadašnje predsjednice Anđele Vukinovac. Umjesto da se bore za interese hrvatskog sestrinstva, da se uključe u rad ICN-a, tadašnje vodstvo neodgovorno je sve "predalo" u ruke sestara Slovenije.

• PUT DO MEĐUNARODNOG PRIZNANJA JE BIO MUKOTR-PAN?

Dragica ŠIMUNEC: Naravno, u to vrijeme rata i stradanja u Hrvatskoj nismo nikome značili ništa. Vrlo polako su se počeli javljati prijateljski raspoloženi ljudi iz različitih svjetskih udruga. Jedna od osoba vrlo sklonih Hrvatskoj i hrvatskom sestrinstvu je bila i Mirelle Kingma, iz Glavnog odbora ICN-a. Na moj poziv je došla u Hrvatsku. Pomogla nam je u izradi akata i osobno se zauzela za prijem HUMS-a u ICN. I zaista, 21. lipnja 1993. u Madridu je HUMS primljen u Međunarodno udruženje

NAŠ INTERVJU: PREDsjednica HUMS-A DRAGICA ŠIMUNEC

sestara. Dakle samo godinu dana od njegovog organiziranja.

• VI STE, KAO PREDsjednica HUMS-A, BILI NA SVEČANOJ PROMOCIJI U MADRIDU. KAKO STE SE OSJEĆALI?

Dragica ŠIMUNEC: Te godine je primljeno osam udruženja, iz osam zemalja, u članstvo ICN-a, među kojima je bila i Hrvatska i Slovenija. Bila mi je to velika čast. Trenutak proglašavanja Hrvatske članicom ICN-a popraćen je burom oduševljenja svih prisutnih. Svi su se željeli slikati s nama u starim hrvatskim nošnjama i ispod hrvatske zastave.

Naša sugovornica: Dragica Šimunc

• KONTAKTI HUMS-A S MEĐUNARODNIM UDRUŽENJIMA SU DOBRI?

Dragica ŠIMUNEC: Gotovo sa svim udruženjima medicinskih sestara iz cijeloga svijeta održavamo dobre kontakte, i naravno, sa velikim asocijacijama, ICN-om i slično. U posebno dobrim odnosima smo s danskim udruženjem medicinskih sestara. Bit ćemo, među prvima iz Hrvatske, primljeni u FAR program.

• KRATKO IZA OSNIVANJA HUMS-A, VI STE POČELI RADITI U MINISTARSTVU ZDRAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE?

Dragica ŠIMUNEC: Da. Već 1992. godine, nakon što sam izabrana za predsjednicu HUMS-a, počela je rasprava o Zakonu o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju. Ja sam se, u ime HUMS-a, uključila u raspravu i pisanje primjedbi na novi Zakon. U dogovoru s Ministarstvom zdravstva usaglašeno je da se na raspravu u Saborski odbor ide sa dva amandmana i to:

1. Amandman o osnivanju Komore.
2. Amandman o samostalnom radu i pravu na otvaranje privatne prakse iz područja zdravstvene njege, za više medicinske sestre.

Nakon rasprave odbačen je prvi amandman s obrazloženjem da komoru mogu imati samo zdravstveni djelatnici s VSS. Drugi amandman je proširen i na medicinske sestre srednje stručne spreme i slijedeći dan je na sjednici Sabora i usvojen. Dakle, po čl. 122. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju medicinske sestre su samostalni djelatnici u području zdravstvene njege i u privatnoj praksi mogu raditi samostalno. Naše sestre, unatrag dvije godine, uvelike koriste tu zakonsku mogućnost. Do sada je u Hrvatskoj osnovano nekoliko ustanova za zdravstvenu njegu u kući čiji su osnivači i vlasnici medicinske sestre. Također je veći broj medicinskih sestara otvorio privatnu zdravstvenu njegu osobnim radom. Smatram da je ovo vrlo značajno za medicinske sestre, ali profesionalno vrlo odgovorno.

• TO SIGURNO ZAHTIJEVA VISOKU STRUČNOST MEDICINSKIH SESTARA?

Dragica ŠIMUNEC: Osnova kvalitetnog stručnog rada je valjana edukacija. Evidentno je kod mladih medicinskih sestara, tek izišlih iz škole, slabo znanje osnovnih predmeta važnih za našu struku: anatomije, fiziologije, kliničkih predmeta, komunikologije i dr. Iz toga proizlazi vrlo labava osposobljenost za izvođenje vještina potrebnih u svakodnevnom radu s bolesnicima. Problem realizacije nastavnog programa je nešto na čemu se mora ozbiljno poraditi. Kvalitet zdravstvene njege treba podići na višu razinu. Ne smijemo kroz školovanje na višoj medicinskoj školi pripremati studente za rukovođa radna mjesta učeci ih administriranju uz upotrebu sofisticiranih tehničkih pomagala. Slažem se da i to treba znati, ali, mjesto medicinske sestre pa i više medicinske sestre je uz krevet bolesnika, svih 24 sata. Zbog čega

bi viša medicinska sestra radila samo ujutro? Zar se ujutro najviše umire, ili je, možda, život bolesnika ugrožen samo od osam do petnaest sati? Nama trebaju visokostručno obrazovani kadrovi kroz sve tri smjene. Uz bolesnika i za bolesnika.

• MI ŠKOLUJEMO VELIKI BROJ UČENIKA U SREDNJIŠKIM ŠKOLAMA ZA ZVANJE MEDICINSKE SESTRE. U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA, POSEBICE U VELIKIM GRADOVIMA, JE VELIKI NEDOSTATAK MEDICINSKIH SESTARA. KAKO TO OBJASNITI?

Dragica ŠIMUNEC: Smatram da školujemo dovoljan broj sestara. Problem nastaje kada mlada sestra započne svoj pripravnički staž, kad se suoči sa stvarnom težinom i odgovornošću posla. Da bi se institucija mogla zvati klinika, bolnica ili samo zdravstvena ustanova moraju se zadovoljiti, osim tehničkih, i kadrovski uvjeti. Ako u jednoj ustanovi nedostaju djelatnici koji sačinjavaju 60 posto ukupnih djelatnika, neshvatljivo je da uprava ne čini ništa da te djelatnike osigura, a one koje imaju zadrže. Činjenica je da su plaće male, ali one su iste u svim ustanovama. Odgovorno tvrdim da je problem u odnosu prema sestrama a on je loš i ponižavajući. Sestrama se nameću poslovi za koje nije potrebna takva vrsta školovanja, teški fizički poslovi, administracije i sl. Većina glavnih sestara, uz časne iznimke, nemaju snage i odlučnosti profesionalno se suprostaviti upravama bolnice i zahtijevati da sestre rade isključivo poslove iz područja zdravstvene njege. Ne želim prihvatiti tumačenje koje često čujem da područje rada zdravstvene njege nije jasno definirano. Ta tvrdnja ne stoji. Sve je jasno, pravila postoje, samo ih treba provesti.

• ZAŠTO JE TO TAKO?

Dragica ŠIMUNEC: U zdravstvenim ustanovama je vrlo teško promijeniti taj tradicionalni "služinački odnos" sestara prema ljudima iz drugih struka. Nerijetko je problem u insuficijentnom znanju i nesigurnosti koja proizlazi iz toga. Nema više kolektivne odgovornosti. Treba prihvatiti činjenicu da je odgovornost postala individualna. To ljude plaši. Da bi se stanje promijenilo trebamo mlade, pametne i stručno visokoobrazovane sestre.

• U HRVATSKOJ IMA OKO 20.000 SESTARA. PORED TAKO VELIKOG BROJA SAMO JEDNA MALA GRUPA AKTIVNO RADI NA PROMOCIJI STRUKE. TO IZISKUJE VELIKI TRUD I VRIJEME BUDUĆI JE TO SVEDENO NA VOLONTERSKI RAD. KAKO OBJAŠNJAVATE OVAKVU PASIVNOST VEĆEG BROJA MEDICINSKIH SESTARA?

Dragica ŠIMUNEC: Točno je da je teret rada pao na leđa nekoliko ljudi. Pitam se često gdje su moje vlastite granice izdržljivosti. Rješenje vidim u profesionalizaciji jednog ili više mjesta u HUMS-u. Mislim da će jedino u slučaju kad medicinska sestra bude radila samo taj posao i za njega bude plaćena stvari krenuti većom brzinom. Drugo rješenje vidim u boljoj komunikaciji među sestrama kako na razini ustanove tako i na razini cijele države.

• RAZGOVARAMO UOČI MEĐUNARODNOG DANA SESTARA. ŠTO BISTE PORUČILI KOLEGICAMA?

Dragica ŠIMUNEC: Iskreno čestitam svim medicinskim sestrama Međunarodni dan sestara. Posebne čestitke šaljem onim medicinskim sestrama na prvim crtama bojišnice, u jedinicama intenzivnog liječenja, sestrama prognanicima i onima koje rade u tri smjene.